

TEDDYHO SBÍRKA

Teddy přezdívkou, Theodor František Josef Winkler občanským jménem. Manžel noblesní Blanky Jonášové (Winklerové) a tudíž švagr architekta Alberta Jonáše.

Štábní kapitán prvorepublikové československé armády, zanícený sběratel výplatních otisků. Spoluautor Stručného seznamu otisků výplatních strojů (frankotypů) v Československu z roku 1931, který sestavil podle chronologického hlediska společně s Jaroslavem Lešetickým a který se stal základem Jonášových studií. Usuzuji aspoň podle vpisků Alberta Jonáše obyčejnou tužkou do textu seznamu, který jako autorský výtisk našeho prvního katalogu výplatních otisků vlastnil T. F. Winkler. Patřil od Stolní společnosti sběratelů příležitostných razítek a frankotypů, kterou založil Jaroslav Lešetický.

Byl jednou z nejvýraznějších postav našeho sběratelství 20. a 30. let. Ve společnosti architekta (Jonáš), poštovních zaměstnanců (Lešetický, K. F. Pešák, Kilinger), důstojníků a vojáků (mjr. John, škpt. Heytmanek, Jurecka), bankéřů, průmyslníků, obchodníků, vrchních účetních (Baše, Šťovíček, Skalaudy), učitele (Bezchleba) a dalších, sběratelů české i německé národnosti, domácích i žijících v cizině (Diers) a jiných. Zájemci byly i ženy, nebyla to jen doména mužů. Všechny spojoval zájem o novým fenomén sběratelství – výplatní otisk tehdy nazývaný frankotyp.

To byly důvody, proč mne štábní kapitán Winkler zajímal. A prot jsem mu věnoval článek ve filatelii a napsal o něm kapitolu do knihy „Žralok a frankotyp“, kterou jsem doprovodil několika rodinnými a profesními fotografiemi.

Sběratele dělá sbírka. O Winklerově sbírce se povídalo a povídá hodně. Je pravdou, že nashromáždil velký počet výplatních otisků na celistvostech. Udělal pro to mnoho. Napsal snad na všechny uživatele žádost o zaslání otisku. Když toto nevyšlo, vytvořil umělou obchodní korespondenci. Odpověď dostal i s obálkou, na kterém byl otisk. Usilí splnilo účel. Zachovalo se hodně otisků s adresou T. F. Winklera. I díky tomuto „vyžádanému“ postupu.

Při několika setkání s paní Blankou Jonášovou – Winklerovou se vždy milé a příjemné povídání stočilo v Ověnecké ulici na jejího manžela a dokonce i na jeho sbírku. Ona i manželka Alberta Jonáše paní Kitty tento koníček obou mužů respektovaly a vytvářely jim prostředí a zázemí k uskutečnění jejich cílů a záměrů. Něco o sbírkách dokonce věděly.

Když jsem se zeptal paní Blanky na osud Winklerovy sbírky, seznámila mne s nepříjemnou kapitolou života svého manžela. Z důvodů, které mi neřekla, jen naznačila, byl její manžel v roce 1939 zatčen gestapem a až do roku 1942 vězněn na Pankráci. Po propuštění se mu již nevrátilo podlomené zdraví a 2. 11. 1944 skončil. O Winklerově sbírce se však rozhovořila. Jeho sbírka skončila údajně v rukou gestapa, které si písemnosti včetně sbírky odneslo. Nevěděla, zda se sbírka navrátila do rukou Teddyho po jeho propuštění či nikoliv. Jeho sbírka, kde byla celá řada obálek s adresami odesílatele a možná i vloženými zprávami velké sousto pro gestapo a vyšetřovatele, to si můžeme být jisti.

S tím jsme se rozloučili a už jsme o Teddyho sbírce nehovořili. K paní Blance jsem docházel až do její hospitalizace v nemocnici pod Petřínem dne 6. 10. 1980 (zlomený krček a komplikace s močovými cestami), kde 1. 11. 1980 ve věku 82 let zemřela. Hovořili jsme hlavně o Albertu Jonášovi, jeho profesi, šťastné době, kdy oba páry žili. Ve vzájemné jednotě a shodě (bydleli ve stejném domě). Sourozenci Jonášovi bydleli po smrti obou životních partnerů ve společné domácnosti.

Na sbírku jsme zapomněli. Překvapením bylo, že v 80. a 90. letech se začaly objevovat v nabídkách u nás i v zahraničí dopisy s otisky, kde byl adresátem Teddy. Takže se přece něco

zachránilo a možná, že gestapo písemnosti a sbírku vrátilo majiteli....

V posledních měsících jsem se pustil do badatelské práce a zahloubal jsem podrobněji do svých sbírek, nabyté korespondenci, archivů svých i úředních. A zjistil jsem několik důležitých okolností stran Winklerovy sbírky či Winklerových sbírek (každý sběratel má jednu kmenovou sbírku a další sbírku dubletů, kterou též nerad rozpouští).

Informace renomovaného českého filatelisty, který si ani po své smrti nepřeje být jmenován, je dost zásadní, i když není stoprocentně ověřená. Slib plním, nejmenuji. Není to ani důležité. Důležitá jsou fakta.

Dozvěděl jsem se, že v roce 1938 byl pan štábní kapitán Winkler důstojníkem 303. těžkého dělostřeleckého pluku ve Vysokém Mýtě. Do tehdejší Filatelistické revue dál inzerát, kde nabídl k prodeji svoji sbírku výplatních otisků. Jménem svého otce zmíněný filatelista napsal, že by měl o tuto sbírku zájem. Ke koupi došlo. Teddy si cenil sbírku na dost, ale nakonec se koupě uskutečnila za 1500 korun československých. Přítel, který mi sdělil tuto informaci, dodal, že „sbírka byla velmi dobře organizována“ a „popsána podle Jonášova katalogu“. K základní sbírce obdržel i dublety a cizí otisky. Hrál si s ní tři roky, doplnil některé další cenné a výjimečné otisky a vystavil ji. Ocenění – postříbřená medaile na celostátní výstavě (!). Další osud? Jak jinak. Sbírkou prodal dalšími zájemci, který též nechce být jmenován. I ten ji pustil do světa dalšímu sběrateli

Pokud je tato informace pravdivá a ověřená (nelze říci), sbírka se zachovala, i když ne v původní podobě, ale řada materiálu je „na živu“. Což je informace povzbudivá. Jak se však popasovat s informací paní Blanky? Je mylná anebo existovala ještě nějaká další Teddyho sbírka i po tomto prodeji v roce 1938. Našla se jen torza a neumíme už říci, odkud pocházejí kousky dosažitelné v několika sbírkách a občas se objevující na aukcích. Nakonec. Důležité je, že aspoň část sbírky existuje nezničená či neprodaná do ciziny a že čeští sběratelé mají možnost na vlastní oči vidět výsledky sběratelského úsilí pionýrů sběratelství výplatních otisků u nás. Je možné, že archivy, které jsou v současné době ještě nedostupné, vydají za několik let své svědectví.

Můj pocit je dobrý, i když nemáme úplnou jistotu, přece jen dávná korespondence vydala aspoň další zajímavé zjištění.

Rad 2019 ILE

